

Adoptiebemiddeling

Doc	a076004
Publicatiedatum	16/11/1996
Origine	NR
	Minderjarigen
Thema's	Zwangerschap
	Kraamklinieken

De Nationale Raad heeft van de administrateur-generaal van "Kind & Gezin" een brief ontvangen waarin de aandacht van de Raad wordt gevestigd op praktijken van "onderschuivingen" in materniteiten waarbij gynaecologen en huisartsen betrokken zijn.

Antwoord van de Nationale Raad :

De Nationale Raad heeft in zijn vergadering van 16 november 1996 kennis genomen van uw brief van 3 september 1996 over adoptiebemiddeling waarbij gynaecologen en huisartsen betrokken zijn.

Uw brief zal in het Tijdschrift van de Nationale Raad worden gepubliceerd met een tekst van de studiedienst.

Brief van "Kind & Gezin" - 3 september 1996 :

Mijnheer de Voorzitter,

Kind en Gezin wordt geconfronteerd met signalen van erkende adoptiediensten nopens praktijken van "onderschuivingen" in materniteiten waarbij gynaecologen en huisartsen betrokken zijn.

Alhoewel vaste bewijzen moeilijk kunnen aangebracht worden in deze materie waar beroepsgeheim in het geding is, willen we u bij deze toch wijzen op het illegale en strafbare van deze praktijken.

Artikel 363 van de Strafwet bepaalt : "Met opsluiting worden gestraft zij die schuldig zijn aan verduistering van een kind, aan verwisseling van een kind met een ander, of aan onderschuiving van een kind bij een vrouw die niet bevallen is. Dezelfde straf wordt toegepast op hen die opdracht geven om de in het vorig lid vermelde feiten te plegen, indien de opdracht wordt uitgevoerd."

Daarnaast is er het decreet van 3-5-1989 inzake adoptiebemiddeling dat aan niet door Kind en Gezin erkende diensten verbiedt als tussenpersoon inzake adoptie te fungeren.

Er moge, naast het wettelijke, ook op het deontologische aspect gewezen worden en het risico dat bestaat zowel in hoofde van het ontvangend gezin dat eventueel niet voorbereid is op adoptie, als in hoofde van de bevallen vrouw die mogelijks in paniek tot haar afstand overging. Daarbij wordt nog gezwegen over het pecunaire aspect, dat eventueel op regelrechte kinderhandel zou kunnen wijzen.

Ten tweede, en aansluitend daaraan, maken we u attent op een mogelijk circuit van buitenlandse vrouwen die in België bevallen en onmiddellijk het land verlaten.

Ten derde, werden wij onaangenaam geconfronteerd met een aarzelende houding van een gynaecoloog t.a.v. een door zijn moeder verlaten kind waarbij het ons verwonderde dat de deontologische regels blijkbaar niet (meer) voldoende gekend zijn.

Deze brief is ingegeven door een ware bezorgdheid over de geciteerde voorvallen waarvoor wij uw aandacht vragen en eventueel een mededeling in uw informatiekkanalen.

Onzerzijds schrijven wij materniteiten en sociale diensten ervan hierover aan.

(...)

de administrateur-generaal,
Lieven Vandenberghe

Nota van de studiedienst :

In de brief van de heer Vandenberghe is sprake van praktijken van "onderschuivingen" in materniteiten, waarbij gynaecologen en huisartsen betrokken zijn.

1. Het onderschuiven van kinderen is een **misdrijf**, strafbaar gesteld door art. 363 van het Strafwetboek.

Dit misdrijf kan **omschreven** worden als het toekennen, aan een vrouw die niet bevallen is, van het moederschap van een kind dat door een andere vrouw ter wereld werd gebracht.

Het betreft dus de met de werkelijkheid strijdige attributie van een reëel bestaand kind aan een vrouw die als moeder aangeduid wordt doch niet de biologische moeder is. Het zou zelfs kunnen dat de moeder aan wie het kind toegeschreven wordt een fictieve persoon is die gewoon niet bestaat.

2. Door de onderschuiving van een kind strafbaar te stellen, heeft de wetgever essentieel de bedoeling gehad de **burgerlijke staat** van het kind te beschermen eerder dan de persoon van het kind.

Doorgaans wordt het onderschoven kind immers ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand onder de naam van een vrouw die niet de echte moeder is. Door het toekennen van het kind aan een andere moeder, wordt het uit een bepaalde familie weggenomen en in een andere familie opgenomen. Hierdoor wordt het beroofd van zijn werkelijke staat en krijgt het een afstamming die het eigenlijk niet heeft.

3. Het **slachtoffer** van de onderschuiving dient een **kind** te zijn:

- over het algemeen wordt gesproken van een pasgeborene maar ook een kind dat jong genoeg is om twijfel te kunnen laten bestaan over zijn werkelijke staat zou in aanmerking komen;
- er wordt geen onderscheid gemaakt tussen wettige en natuurlijke kinderen;
- het kind moet leven of geleefd hebben. Immers, alleen een persoon die effectief bestaat of bestaan heeft kan een staat (gehad) hebben.

4. Het misdrijf "onderschuiving van kind" vereist een specifiek intentioneel element namelijk de wil om het kind te beroven van zijn staat en afstamming en het een staat en afstammingstitel toe te kennen waarop het geen recht heeft.

Aangenomen wordt (hoewel niet eensgezind) dat het feitelijk element van de onderschuiving van een kind dit intentioneel element omvat omdat de dader niet onwetend kon zijn over het noodzakelijk gevolg van de beroving van staat die zijn

praktijken meebrengen.

5. Het misdrijf "onderschuiving van kind" wordt doorgaans **gecombineerd** met het misdrijf van **valsheid in geschriften**. Het kind wordt dan binnengebracht in een familie die niet de zijne is en bovendien wordt het door middel van een valse geboorteaangifte in de registers van de burgerlijke stand ingeschreven als geboren uit de vrouw ten opzichte van wie het onderschoven wordt.

6. Ook de **poging** tot het onderschuiven van een kind is strafbaar. Het door het misdrijf beoogde resultaat moet inderdaad geenszins bereikt zijn om de daders strafbaar te kunnen stellen.

Nochtans, indien duidelijk is dat het beoogde doel op geen enkele manier gerealiseerd kon worden, wordt het misdrijf als onbestaande beschouwd.

7. Niet alleen de daders zelf van het misdrijf zijn strafbaar, ook diegenen die de **opdracht** ertoe hebben gegeven. Voorwaarde is dan wel dat de gegeven opdracht ook effectief is uitgevoerd. De poging is in dit kader niet strafbaar.

Op te merken valt nog dat de bepaling uit het strafrecht (art. 66, al. 4, Strafwetboek) dat diegenen die door **giften** een misdaad of een wanbedrijf hebben uitgelokt als daders van die misdaad of dat wanbedrijf strafbaar zijn, niet geldt met betrekking tot de onderschuiving van een kind: ook zonder giften zijn de gepleegde feiten strafbaar.

M. Van Lil

1 oktober 1996

Bronnen :

MERCKX D., Onderschuiving van kind, in: Strafrecht en strafvordering - commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, losbladig.

RIGAUX, M. & Trousse, P.E., Les crimes et les délits, vol. 5, 1968, p. 211-220.

BELTJENS, G., Encyclopédie du droit criminel belge, 1ère partie: le Code pénal et les lois pénales spéciales, 1901, 444-446.